

**ГАМОЦЬКИЙ В. С.,
магістрант**

*Дипломатична
академія України
при МЗС України*

**УКРАЇНСЬКІ
ІНТЕРЕСИ У
СПІВРОБІТНИЦТВІ
З ІТАЛІЄЮ
(ДО ЮВІЛЕЮ
УКРАЇНСЬКО-
ІТАЛІЙСЬКИХ
ВІДНОСИН)**

Наприкінці січня 2002 р. виповнилося 10 років з часу встановлення дипломатичних відносин між Україною та Італійською Республікою. Аналіз двостороннього співробітництва за цей період та оцінка його сьогоdnішнього стану дозволяють із впевненістю дивитися в майбутнє відносин між Києвом та Римом. Обидві держави усвідомлюють важливість спільних зусиль у площині двосторонніх відносин, а також наявного потенціалу, в якнайповнішому використанні якого повною мірою зацікавлені як в Україні, так і в Італії.

Не бажаючи обтяжувати читача подробицями, деталями, які, слід віддати їм належне, впродовж 10 років слугували неоціненними цеглинками сьогоdnішнього фундаменту українсько-італійських відносин, в даній статті бачимо за потрібне основну увагу зосередити на головному, що сьогоdnі визначає складові співпраці Києва та Риму. На наш погляд, воно полягає в тому, що обидві країни сьогоdnі повною мірою упевнилися у власних можливостях і взаємно необхідному потенціалі, що допомагає їм працювати на конкретний результат.

Міністр закордонних справ України А.М.Зленко націлює на те, що у зовнішній політиці “наші зусилля мають неухильно підпорядковуватися реальним потребам Української держави, її підприємницьких кіл та громадян загалом”¹. Відтак, інтереси України у відносинах з Італією тісно пов’язані з роллю, яку ця країна відіграє на світовій арені, та визначаються тим, що Італія “входить до групи найбільш розвинутих країн світу...”, “...з її думкою рахуються у відомих міжнародних політичних, економічних та фінансових організаціях”².

Із самого початку українсько-італійських відносин в їх основу було закладено системність, націленість на пошук і реалізацію спільних інтересів. Доброзичливе і неупереджене ставлення італійського керівництва і суспільства в цілому до України підкріплювалось з української сторони конкретними діями. Тому закономірним результатом 10 років співпраці є створене сьогодні гарне підґрунтя для подальшого розвитку співробітництва у відповідних сферах.

Політична складова відносин є прикладом відповідальної, виваженої і зрілої позиції Києва та Риму щодо шляхів подальшого розвитку двосторонніх відносин із урахуванням національних інтересів обох держав. Важливим кроком у розбудові українсько-італійських відносин став офіційний візит в Італію Президента України Л.Д.Кучми (2-5 травня 1995 р.). Одним із результатів візиту було запровадження ефективного механізму співпраці по лінії Київ-Рим, який відтоді неодноразово підтверджував свою здатність розвиватися в напрямку подальшої оптимізації. Наступні двосторонні візити на найвищому та високому рівнях підтвердили готовність обох держав зміцнювати політичний діалог та відносини у сферах, які представляють спільний інтерес. З-поміж них зупинимось лише на європейському напрямі як стратегічному в площині зовнішніх зносин України.

Зрозуміло, що італійське бачення геополітичної ролі України для політичної рівноваги в Європі визначається значною мірою спільною позицією ЄС. Однак важливим і показовим є те, що Італія бере активну участь у практичній реалізації цієї позиції. Досить згадати позитивне ставлення Риму до потреб України в рамках зустрічей “Великої сімки”, тверду підтримку незалежності, територіальної цілісності та курсу нашої країни на ринкові реформи під час головування Італії в ЄС, підтримку України в питанні статусу Севастополя тощо. У 1994 р. Італія була ініціатором прийняття двох резолюцій “Великої сімки” щодо України. Того ж року при головуванні Італії в ЦЄІ Україна стала асоційованим членом Ініціативи. В 1995 р. італійська делегація проголосувала за прийняття України до РС, а вже навесні 1996 р. в період головування Італії в Євросоюзі цією країною було надано суттєвої підтримки в питанні визнання України як країни з перехідною економікою. Підтримала Італія Україну і в питанні надання нашій державі повноправного членства в ЦЄІ. 25 лютого 1997 р. парламент Італії ратифікував УПС між Україною та ЄС³.

Принципове значення для України сьогодні має положення Спільного прес-комюніке за результатами візиту в Україну ек-міністра закордонних справ Італії Р.Руджеро (17 грудня 2001 р.), де йдеться про готовність Італії “заохочувати зусилля українського Уряду, спрямовані на асоційоване членство” (в ЄС)⁴.

Звичайно, у співпраці на європейському напрямку Україна виходить із об’єктивної зацікавленості Італії у збалансованому розширенні ЄС, враховує дедалі зростаючу прагматичність Риму у діях, направлених на відстоювання своїх власних інтересів у рамках Євросоюзу. Разом з тим, окреме місце України в системі зовнішньополітичних координат Італії сьогодні дозволяє сподіватися на гнучкість, розуміння і позитивну налаштованість щодо визначених шляхів і темпів реалізації головного стратегічного курсу нашої держави.

В руслі зростаючого прагматизму у зовнішній політиці особлива увага у відносинах з Італією надається економічному співробітництву. Позитивним тут є те, що обидві країни об’єктивно зацікавлені в його подальшій активізації. Показово, що Італія впродовж останніх років є одним із головних торговельно-економічних партнерів України. У загальному обсязі зовнішньої торгівлі з Україною Італія посідає 2 місце (після ФРН) з-поміж країн Західної Європи. За даними Держкомстату України, обсяг товарообігу між Україною та Італією у 2001 р. склав 1,244 млрд.дол.США (експорт – 832,3 млн.дол.США, імпорт – 411,8 млн. дол. США)⁵.

Зрозуміло, що на сьогодні структура двосторонньої торгівлі з Італією не є оптимальною для України. Наш експорт представлений металом, хімічною продукцією, добривами, очищеними нафтопродуктами. Головними позиціями імпорту з Апеннін є машини, устаткування і механізми, меблі, різноманітна апаратура, готова шкіра та напівфабрикати з неї. Слід, однак, зазначити, що на італійський ринок, попри об’єктивні труднощі, поступово виходить кінцева промислова продукція українського виробництва, зокрема, обладнання для хімічної промисловості, високотехнологічна продукція машинобудування, хімічні добрива, цемент, консервовані овочі та фрукти.

Не потребує додаткової аргументації необхідність подальшого поживлення інвестиційної співпраці з Італією. Загальний обсяг прямих італійських інвестицій в українську економіку на початок жовтня 2001 р. становив 79,0 млн. дол. США (протягом 9 місяців 2001 року цей показник збільшився на 6,9 млн. дол. США). З-поміж галузей пальму першості утримують машинобудування – 39,9 млн.дол. (49,5%), торгівля транспортними засобами та послуги з ремонту – 16,1 млн.дол. (20,1%), легка – 7,4 млн.дол. (9,3%) та хімічна – 3,6 млн.дол. (4,5%) промисловості⁶.

Після досягнення домовленості між Україною та Паризьким клубом щодо реструктуризації зовнішнього боргу італійська державна страхова

компанія САЧЕ переглянула в напрямку покращення умови страхування кредитної діяльності італійських інвесторів в Україні. На даному етапі Міністерство фінансів України разом з САЧЕ розглядає проект угоди, підписання якої дозволить зняти існуючі перешкоди на шляху до розширення інвестиційного співробітництва між двома країнами.

Додаткового динамізму економічній співпраці двох країн надає практика проведення засідань по лінії Українсько-Італійської ради з питань економічного, промислового і фінансового співробітництва. 12 лютого 2002 р. відбулося Четверте засідання Ради. За його підсумками був підписаний протокол, в якому, крім іншого, Італія підтвердила свою позицію щодо підтримки європейських прагнень України.

Є підстави сподіватися, що найближчим часом, на пропозицію української сторони, буде створено спільну українсько-італійську робочу групу для вирішення поточних питань торговельно-економічного співробітництва в період між засіданнями Ради.

Необхідність істотного посилення економічного фактору у двосторонніх відносинах між Україною та Італією сьогодні не викликає ні у кого сумнівів. Економічне відродження України створює для цього нові перспективи. Широка участь італійського бізнесу у співпраці з Україною може стати додатковою запорукою по-справжньому стабільних та взаємовигідних міждержавних стосунків. А вони сьогодні набувають особливого значення в контексті вирішення пріоритетного зовнішньополітичного завдання України – інтеграції до об'єднаної Європи.

У цьому зв'язку вимагає спільної уваги необхідність якнайповнішого використання потенціалу двосторонньої співпраці в галузі енергетики, аерокосмічної техніки, розвитку транспортної інфраструктури, суднобудування, металургії, а також у торговельній сфері. Перспективним може стати вивчення можливостей залучення Італії до співпраці з Україною в галузі транспортування енергоносіїв з РФ до Західної Європи.

Сьогодні економічної співпраці України з Італією не обмежується лише кількісним виміром – можливістю збільшення обсягів товарообігу та інвестицій. Цікавим для потреб української економіки є ознайомлення з італійським досвідом створення, функціонування та підтримки малих і середніх підприємств, які становлять основу економіки Італії⁷. Так, практично готова до підписання Угода між Державним комітетом з регуляторної політики та підприємництва України та Міністерством виробничої діяльності Італії щодо співробітництва у сфері малих і середніх підприємств. Питання співпраці у цьому напрямку обговорювалися і в рамках українсько-італійського Комітету підприємців під час згаданого Четвертого засідання двосторонньої Ради.

Сьогоднішній уряд С.Берлусконі заявляє про намір істотно реорганізувати МЗС Італії, перетворивши його на "більш активний і агресивний інструмент просування італійських інтересів за кордоном"⁸. Зок-

рема, мова йде про посилення економічної складової роботи італійських посольств за кордоном, діяльність яких нинішнє керівництво Італії має намір оцінювати, у тому числі, й виходячи з динаміки товарообігу з відповідною країною та особливо – італійського експорту до неї. Як відомо, аналогічні завдання перед МЗС та посольствами України ставить і Президент України Л.Д.Кучма, а відтак, певний досвід італійців у цьому питанні може бути для нас цікавим.

Важливим фактором в українсько-італійських відносинах є, зокрема, і те, що ступінь поінформованості про Україну на рівні державних, провідних політичних та економічних кіл Італії є досить високим. Разом з тим, перспективним є й надалі працювати в напрямку подальшого ознайомлення пересічних італійців із сьогоденням нашої держави, її науковим, культурологічним та історичним надбанням. До речі, італійський досвід використання “культурного” чинника для просування зовнішньополітичних і економічних інтересів за кордоном може також стати об’єктом уваги українських фахівців⁹.

В Києві і Римі розуміють небажаність консервації нинішнього, хоча і доволі високого рівня двосторонніх відносин. Є об’єктивною потреба напрацьовувати додаткові до існуючих механізми співпраці, розбудовувати договірно-правову базу, робити співробітництво більш багатобачним і комплексним, залучаючи до нього якомога широкі верстви населення. Взаємна готовність до такої роботи і є одним із основних досягнень у відносинах України з Італією у рік їх ювілею.

ПОСИЛАННЯ

- ¹ Зленко А. Виступ на розширеному засіданні комітету з питань зовнішньої політики бундестагу ФРН (Берлін, 17 січня 2001 р.) // Зовнішня політика України: від романтизму до прагматизму. – К., 2001. – С. 93.
- ² A.Albonetti. L'Italia e le basi del suo sviluppo//Affari esteri №122, aprile 1999. – P.358-359.
- ³ Із архіву МЗС України.
- ⁴ До візиту міністра закордонних справ Італії Р.Руджеро в Україну// Матеріали МЗС України. – 2 ТУ. – С.10.
- ⁵ Довідка УЕНТС МЗС України за лютий 2002 р.
- ⁶ Там же.
- ⁷ Il Libro dei Fatti. Gennaio 1999. – №8. – P.239.
- ⁸ Federico Rampini. Come contare di piu//La Repubblica, 4 settembre 2001. – P.4.
- ⁹ La diplomazia culturale//Il Libro bianco 2000, Ministero degli Affari Esteri d'Italia. – P.159.

Надійшла до редакції 28.01.2002